

**QUADERN DE
DIVERSITAT**

VALENCIÀ

**Cristina Cebrián
Francisco J. Conejero**

**3r
ESO**

 CCIR
EDITORIAL

QUADERN DE DIVERSITAT

VALENCIÀ

3r ESO

© ÉS PROPIETAT
Cristina Cebrián Sanfeliu
Francisco J. Conejero Pascual
Editorial ECIR, S.A

Aquest llibre correspon al tercer curs d'ESO, àrea de Valencià, llengua i literatura.

Fotografia - Arxiu ECIR
Il·lustracions - Disseny gràfic ECIR
Disseny i il·lustració coberta - Disseny gràfic ECIR
Disseny de l'interior - Disseny gràfic ECIR

Dipòsit legal: V-1555-2012
I.S.B.N.: 978-84-9826-659-7
Imprès a Espanya - Printed in Spain
Impressió - Indústries Gràfiques Ecir (IGE)

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada amb l'autorització dels seus titulars, llevat les excepcions previstes per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprogràfics, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra.

Vila de Madrid, 60 - 46988 - P. I. Font del Gerro - PATERNA (València)
Tels: 96 132 36 25 - 96 132 36 55 - Mòbil: 677 431 115 - Fax: 96 132 36 05
A/e: ecir@ecir.com - <http://www.ecir.com>

Descobreix el teu llibre

LECTURA

La professora del 2n d'ESO ha de llegir els seus llibres de text. Cap de nosaltres no podrà llegir els seus llibres de text. Cap de nosaltres no podrà llegir els seus llibres de text. Cap de nosaltres no podrà llegir els seus llibres de text.

COMPRESIÓ LECTORA

Com es diu de la meua protagonista? Qui era ella a part d'actriu?

Què hauria parlat a l'aula de la 'Sofista' amb els altres professors i professoras?

Què ens ensenya? Per què ho fa?

Què volia fer de la protagonista? A què li donaven consell?

Quina va la finalitat d'aquest text? Passava la meua vida...

Quines possibilitats d'evolució hi ha? Hauria tingut més? Passava la meua vida...

Què volia fer a l'època? Per a què?

Què ens ensenya aquest text? Per què ho fa?

Què tenia de bonic a l'època de la protagonista? Deia de quan es començava?

Escriu una continuació per tu.

Lectura - Comprensió lectora

Comencem amb una lectura, acompanyada d'unes activitats de comprensió lectora, que fa referència al tema tractat durant tota la unitat.

EXPRESSIÓ ORAL

RESUMIU PUNTS SINGULARS

RECORRENTS

RECORRENTS

RECORRENTS

RECORRENTS

RECORRENTS

GRAMÀTICA

PROPOSICIONS i CONJUNCCIONS

RECORRENTS

RECORRENTS

RECORRENTS

RECORRENTS

RECORRENTS

EXPRESSIÓ ESCRITA

INTÈRIMS

RECORRENTS

RECORRENTS

RECORRENTS

RECORRENTS

RECORRENTS

ORTOGRAFIA

ESSA SONDIA / SONDIA

RECORRENTS

RECORRENTS

RECORRENTS

RECORRENTS

RECORRENTS

Expressió oral

Activitats per a la preparació de discursos orals sobre el tema tractat a la unitat.

Gramàtica

Activitats dels principals aspectes gramaticals tractats durant el curs amb quadres-resum recordatoris dels aspectes teòrics.

Expressió escrita

Treballem l'expressió escrita practicant els tipus de textos i registres que ens ofereix la llengua.

Ortografia

Activitats dels principals aspectes d'ortografia tractats durant el curs amb quadres-resum recordatoris dels aspectes teòrics.

LÈXIC

ESCOLA

RECORRENTS

RECORRENTS

RECORRENTS

RECORRENTS

RECORRENTS

LITERATURA

MARKET LINGÜE

RECORRENTS

RECORRENTS

RECORRENTS

RECORRENTS

RECORRENTS

SOCIOLINGÜÍSTICA

CONFLICTE LINGÜÍSTIC

RECORRENTS

RECORRENTS

RECORRENTS

RECORRENTS

RECORRENTS

PROJECTE DE TREBALL

COMÈDIA LA TÈXA AVANÇADA

RECORRENTS

RECORRENTS

RECORRENTS

RECORRENTS

RECORRENTS

Lèxic

Activitats lúdiques per reforçar el lèxic de l'alumnat. Cada unitat està dedicada a una temàtica concreta, treballada en tots els apartats de la unitat.

Literatura

Activitats amb les quals començaràs a conèixer les característiques del llenguatge literari.

Sociolingüística

Activitats per a aprendre els diferents aspectes de la societat que influeixen en l'ús de la llengua.

Projecte de treball

Acabem amb un projecte de treball que ens ha de servir per aplicar tot allò estudiat als diferents apartats de la unitat sobre el tema principal que hem anat treballant.

	LECTURA COMPRESIÓ LECTORA	EXPRESSIONÓ ORAL	GRAMÀTICA	EXPRESSIONÓ ESCRITA
1 ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ	8-9	10-11 PARLAR EN PÚBLIC	12-13 ELS SINTAGMES	14-15 TEXT NARRATIU- NOTÍCIA
2 VIATGEM PER LA XARXA	26-27	28-29 DESCRIPCIÓ D'UNA SITUACIÓ	30-32 SUBJECTE I PREDICAT	33-34 TEXT DESCRIPTIU
3 QUÈ VOLS FER?	48-49	50 EXPRESSIONÓ FORMAL / INFORMAL I	51-53 ELS COMPLEMENTS: ATRIBUT, CD, CI	54-55 ENTREVISTES
4 QUÈ T'AGRADA?	66-67	68 EXPRESSIONÓ FORMAL / INFORMAL II	69-71 ELS COMPLEMENTS (II): CC, CPRED, CRV	72-74 CONTE
5 LES NOSTRES TRADICIONS	86-87	88 EXPOSICIÓ ORAL	89-90 PRONOMS FEBLES	91-92 LA POESIA
6 ENS ANEM DE FESTA	106-107	108-109 SINOPSI	110-112 PREPOSICIONS I CONJUNCIONS	113 EL GUIÓ CINEMATogrÀFIC
7 M'AJUDES?	126-127	128-129 ENQUESTA / QÜESTIONARI	130-132 EL VERB	133-134 LA NOVEL·LA
8 TÈCNiques D'ESTUDI I TREBALL	148-149	150 TÈCNiques D'ESTUDI	151-153 ORACIÓ SIMPLE I COMPOSTA	154-155 TEXT INSTRUCTIU
9 ANEM AL TEATRE?	168-169	170-171 PROGRAMA RADIOFÒNIC	172-174 LES ORACIONS SUBORDINADES SUBSTANTIVES I ADJECTIVES	175-177 TEATRE
10 ON ANEM A FINAL DE CURS?	190-191	192-193 CANÇONS	194-196 ORACIONS SUBORDINADES ADVERBIALS	197 RONDALLA

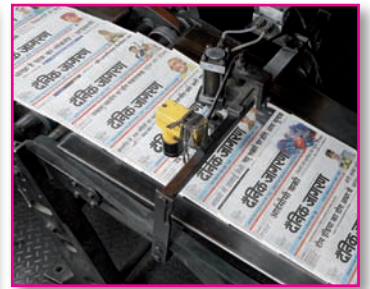
ORTOGRAFIA	LÈXIC	LITERATURA	SOCIOLINGÜÍSTICA	PROJECTE DE TREBALL
16-17 APÒSTROF I CONTRACCIÓ	18 TOPÒNIMS I GENTILICIS	19-20 ORÍGENS	21 LLENGÜES ROMÀNIQUES	22-23 CONSTRUÏM UN PERIÒDIC
35-37 DÍGRAFS, DIFTONGS I HIATS	38-39 LES FRASES FETES	40-41 RAMON LLULL	42-43 COMUNITAT LINGÜÍSTICA	44-45 FEM UN BLOG
56-58 ACCENT	59 LA COMPOSICIÓ	60-61 LES CRÒNIQUES MEDIJEVALS	62 BILINGÜISME	63 ENTREVISTA TELEVISIVA
75-77 ACCENT DIACRÍTIC	78-79 LA DERIVACIÓ	80-81 LA LITERATURA RELIGIOSA	82 DIGLÒSSIA	83 EL CONTE BOIG
93-95 DIÈRESI	97-97 ELS PRÉSTECES LINGÜÍSTICS	98-99 AUSIÀS MARCH	100-101 CONFLICTE LINGÜÍSTIC	102-103 PROGRAMA DE FESTES
114-116 ESSA SONORA / SORDA	117-118 CAMP SEMÀNTIC	119-120 MISOGÍNIA MEDIEVAL	121 LLENGÜES MINORITÀRIES I LLENGÜES MINORITZADES	122-123 CREA GUIÓ CINEMATogrÀFIC
135-137 G / J / TG / TJ	138-139 ECOLOGIA	140-141 TIRANT LO BLANC	142-143 ACTITUD LINGÜÍSTICA	144-145 TRIPTIC RECICLATGE
156-157 ELS SIGNES DE PUNTUACIÓ	158-159 ANIMALS	160-161 SEGLE XVI	162-163 LLEI D'ÚS I ENSENYAMENT	164-165 CUIDA LA TEUA MASCOTA
178-180 LES CONSONANTS LATERALS I NASALS	181-182 IMATGE PERSONAL	183-184 SEGLE XVII	185-186 LA VARIACIÓ LINGÜÍSTICA	187 PUBLICITAT NEGOCI D'IMATGE
198-200 DUBTES ORTOGRÀFICS	201-202 BARBARISMES	203-204 LITERATURA POPULAR S.XVII-XVIII	205 EL LLENGUATGE ESTÀNDAR	206-207 ACTUALITZAR UNA RONDALLA

UNITAT 1

ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ

EN AQUESTA UNITAT APRENDRÀS

- **UNA LECTURA SOBRE UN PERIÒDIC ESCOLAR**
- **COM PARLAR EN PÚBLIC**
- **EN L'APARTAT DE GRAMÀTICA, ELS SINTAGMES**
- **A ESCRIURE UNA NOTÍCIA**
- **PER MILLORAR L'ORTOGRAFIA, L'APÒSTROF I LA CONTRACCIÓ**
- **AL LÈXIC, ELS TOPÒNIMS I GENTILICIS**
- **ELS ORÍGENS DE LA LITERATURA**
- **EN SOCIOLINGÜÍSTICA, LES LLENGÜES ROMÀNIQUES**
- **AL PROJECTE DE TREBALL, A CONSTRUIR UN PERIÒDIC**

UN PERIÒDIC FET PELS ALUMNES

UN GRAN ÈXIT PER A L'INSTITUT I UNA GRAN SATISFACCIÓ PERSONAL ENTRE ELS ALUMNES PER GUANYAR EL CONCURS *UN PAÍS DE ESTUDIANTES*, I VIATJAR A PARÍS.

Mercè Aupí. Vila-real

El passat vint-i-quatre de juny es va acabar el lliurament dels diferents periòdics digitals dels concurs Un país de estudiants realitzat pel periòdic El País. Aquest concurs consisteix en la realització d'un periòdic digital per part d'alumnes de tota Espanya en qualsevol de les llengües cooficials que formen l'Estat espanyol. El nostre institut ha participat per primera vegada i ha aconseguit un meravellós resultat. La classe de quart d'ESO grup A ha editat un periòdic digital anomenat El teu torn on es poden trobar tot tipus de notícies, que ens interessen a tots nosaltres com a joves. La idea nasqué d'un treball de classe de valencià on la professora Cristina havia proposat als alumnes l'estudi dels mass mèdia, tan importants en les nostres vides. A partir d'aquest fet començarem a treballar a classe els diferents tipus de mitjans tant orals, escrits com digitals. El seu estudi ha provocat en la classe un canvi en la visió respecte d'aquests, pel fet que la veritat no sols recau d'un costat, sinó de la perspectiva amb la qual es conta. Des d'aleshores el curs ha volgut plasmar els coneixements adquirits i un concurs d'aquest tipus ha sigut el triat per fer una revista de classe. El treball era prou costós,

ja que calia fer una versió digital i fer una molt bona presentació. Per aquest motiu, la classe fou dividida en diferents grups que formaven les diferents seccions de la revista. Gràcies al professor d'informàtica que ens ajudà durant la classe d'informàtica, poguérem donar-li un format seriós, entretingut i novedós, que impactà el jurat en la resolució final. Les notícies les vam confeccionar nosaltres de la realitat que ens envolta, dels nostres problemes i de tot allò que passa al nostre poble, tal i com ens havia comentat la nostra tutora. El termini per lliurar el treball estava marcat per al febrer i els mesos anteriors tot era fer còpies i esborranys per tal de fer-ho el millor possible. Però, tot aquest treball tan dur i tan intens ha valgut la pena, ja que el premi de viatjar a París ha sigut molt important per a nosaltres. També la classe voldria donar les gràcies no sols a la Direcció del centre, sinó a tots aquells a qui hem molestat al llarg d'aquest període per tal de fer entrevistes, tindre paciència amb nosaltres etc..., a tots moltes gràcies. Per últim volem agrair a la nostra tutora que ens ha donat aquesta oportunitat de fer un treball on hem après no sols valencià, sinó també treball en equip, constància, esforç i paciència.

→ **COMPREENSIÓ LECTORA**

I Com es diu el periòdic digital?, i com s'anomena el concurs en què participen?

.....
.....

II D'on naix la idea per fer el periòdic? i com es diu el professor o professora?

.....
.....

III Coneixes algun periòdic? Digues el nom de cinc periòdics.

.....
.....

IV Qui ha redactat el text? Des d' on ho ha fet?

.....
.....

V Quina és la finalitat d'aquest text? Raona la resposta.

- divertir   convèncer   informar   opinar

.....
.....

VI On es troba el resum de la informació? Quin és el premi?

.....
.....

VII En quina secció d'un periòdic o revista situaries la informació que has llegit?

.....
.....

VIII A qui han donat les gràcies els alumnes que han fet el periòdic?

.....
.....

IX Segur que lliges alguna cosa als mitjans de comunicació, quina i quin tema tracta?

.....
.....

X Podries dir quines són les parts que apareixen en la notícia anterior?

.....
.....

→ EXPRESSIÓ ORAL

PARLAR EN PÚBLIC

RECORDA

Parlar entre persones o per mitjà del telèfon és una acció habitual i molt normal al llarg de la nostra vida. Però, de vegades hem de parlar davant d'un grup de persones i això ens comporta una sèrie de prejudicis personals, que condicionen la nostra forma de ser. Tots no tenen aquest problema, encara que molta gent sí.

1 Enumera sis situacions on hauries de parlar en públic.

.....

.....

.....

RECORDA

Per a parlar davant d'un grup de persones haurem de tindre clar, allò que volem comunicar, per tant, seguirem aquestos trets per fer-nos entendre:

- Parlar clar, sabent allò que volem dir.
- Emprar frases curtes i senzilles per començar.
- Mostrar-nos segurs amb el llenguatge verbal (gestos cara, braços etc..).
- Tindre un to de veu clar i alt.

2 Caminant pel carrer, presencies un accident i t'han cridat del jutjat perquè declares; explica tot el que has vist.

.....

.....

.....

.....

3 A partir del text et proposem fer una debat, uns defensant idees a favor i altres en contra de les xarxes socials. Després compareu amb els vostres companys.

DEBAT

El debat és l'intercanvi d'opinions entre uns interlocutors, en un mateix lloc. Els trets són:

- Guardar el torn de paraula.
- Respectar les opinions contràries.
- Donar arguments que afirmen el que estàs dient.

Són molts els pares que afirmen conèixer el significats d'algunes de les paraules més utilitzades pels seus fills, com ara 'tuenti', 'myspace', 'live spaces' o 'facebook'. No obstant això, quan se'ls pregunta pel seu significat es limiten a respondre de forma vaga que "és alguna cosa relacionada amb Internet". Tots aquests termes fan referència a noms de xarxes socials molt populars i en les quals els joves participen de forma activa. Aquesta pràctica reflecteix el canvi d'hàbits que han experimentat els adolescents els últims anys: ja no es barallen per veure la televisió al saló, discuteixen per la pantalla de l'ordinador i, si pot ser, en la intimitat de la seua habitació. Amb el telèfon es dona el mateix patró: ja no es pot dir que els joves passen les vesprades enganxats a l'aparell, sinó que controlen la comunicació amb totes les seues amistats a través d'Internet i mitjançant determinats serveis coneguts com a xarxes socials.

<http://revista.consumer.es/web>

ARGUMENTS.....

.....

.....

.....

.....

- 4** Per grups de tres o quatre companys prepareu un debat respecte a la qualitat de la televisió. Uns defensaran que és bona i d'altres dolenta.

ARGUMENTS.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

→ GRAMÀTICA

ELS SINTAGMES

RECORDA

Un **sintagma** és un conjunt de paraules agrupades al voltant d'una paraula que és el nucli, és a dir, l'element imprescindible. Segons la categoria gramatical que fa de nucli del sintagma, tenim tipus de sintagmes diferents:

SINTAGMA NOMINAL (SN): el seu nucli és un substantiu o un pronom. Ex.: *Menjaré un plàtan.*

SINTAGMA VERBAL (SV): el seu nucli és un verb. Ex.: *Volen estudiar la carrera de medicina.*

SINTAGMA ADJECTIVAL (SAdj): el seu nucli és un adjectiu qualificatiu. Ex.: *La fruita era molt madura.*

SINTAGMA ADVERBIAL (SAdv): el seu nucli és un adverbi. Ex.: *Joan viu molt lluny.*

SINTAGMA PREPOSICIONAL (SPrep): està format per una preposició seguida d'un SN.

Ex.: *Ja no viu en aquest carrer.*

★ 1 Relaciona cada grup de paraules amb els sintagmes corresponents:

venia amb nosaltres	SN
la xica de les trenes	SPrep
molt ràpidament	SAdj
de les xiques	SV
molt llest	SAdv

★ 2 Inventa alguns sintagmes verbals amb les següents estructures:

V: .....

V + SN: .....

V + SPrep: .....

V + SN + SPrep: .....

V + SAdv: .....

V + Sadj: .....

★ 3 Encercla els SAdj que trobes en aquestes oracions:

- Recorda que la peça més redona ha d'anar a l'esquerra.
- Les tovalles grogues s'han de rentar.
- Té les cames molt llargues i corre molt.
- Són uns tarongers més alts del que imaginava.

Identifica els SAdv d'aquestes oracions:

- Per què m'has tractat tan malament?
- No vages molt lluny amb la bicicleta.
- És molt important.
- És un llibre poc interessant.

Subratlla els sintagmes i classifica'ls:

- El cavall ensenya la dentadura als genets.
- La meua mare posa el vestit a la meua germana.
- El teu pare tenia un regal per al seu veí.
- El gos donava la pota al meu germà.
- Aquella senyora porta aigua de la font.
- Vendré la moto al teu amic.
- Aquella dona és la meua tia.
- Plourà a les muntanyes.
- Unes xiques duïen caramels per a tota la classe.
- El gos de peluix era per a la iaia.
- Un gegant espantava els xiquets del poble.
- Va venir l'home del sac.

Subratlla els sintagmes d'aquestes oracions:

- a. Aquell xiquet savi recitarà cançons a la nit.
- b. El gat trist vol la sopa.
- c. Marta regala llibres als pobres.
- d. El xic més alt era el meu mecànic.
- e. L'atleta és el millor de la classe.
- f. Els xics cuinaven pastissos a les professores.
- g. Unes dones posaven les jaquetes a l'armari.
- h. Vindré demà.
- i. Montse va arreglar la carpeta amb una grapa.
- j. Els teus alumnes escriuen lentament.
- k. Aquell és el meu pare.
- l. Jo portaré una ensaïmada de Mallorca.
- m. A la nostra escola cantàrem cançons amb els més menuts.

→ EXPRESSIÓ ESCRITA

TEXT NARRATIU-NOTÍCIA

RECORDA

La **notícia** és un text narratiu que conta un fet d'actualitat, clar i sense opinions.

Està escrit en columnes. Aquest text ha de respondre les següents preguntes:

QUI és el protagonista?, destaca la persona o institució que ha sigut objecte de la notícia.

QUÈ ha passat?, al desenvolupament s'ha de dir el fet que ha ocorregut.

COM ha passat?, ha d'explicar les causes que han provocat el fet noticiable.

QUAN ha passat?, en quin moment ha succeït.

ON ha passat?, en quin lloc s'ha produït la notícia.

PER QUÈ ha passat? el motiu que ha produït la notícia.

1 Indica les respostes de les sis preguntes que conformen aquesta notícia:

DOTZE PARELLES EMPRENEN EL VOLUNTARIAT PEL VALENCIÀ D'ALMUSSAFES

Representants de la municipalitat també han acudit a l'acte per donar suport als participants

Albert Girona, junt amb la regidora d'Educació, Elia Alepuz, i la directora del centre d'adults, Iolanda Corella, han presidit l'acte. Foto: CEDIDA.

La sala d'actes del Centre Municipal de Formació de Persones Adultes d'Almussafes ha acollit l'acte de presentació de la dotzena de parelles lingüístiques amb què la població inaugura enguany la segona edició del programa de participació lingüística Voluntariat pel Valencià, impulsat per Escola Valenciana, Federació d'associacions per la Llengua, en col·laboració amb la Regidoria d'Educació del consistori municipal. L'alcalde, Albert Girona, junt amb la regidora d'Educació, Elia Alepuz, i la directora del centre d'adults, Iolanda Corella, van presidir l'acte a què van assistir part dels aprenents i voluntaris que desenvoluparan la desena de sessions que doten de contingut el programa de participació lingüística.

Les parelles assistents a l'acte han rebut el material de treball per a començar a desenvolupar la iniciativa, buscant per a això contextos reals i quotidians.

QUI: .....

QUÈ: .....

COM: .....

QUAN: .....

ON: .....

PER QUÈ: .....

RECORDA

Les parts d'una notícia són:

- **TÍTOL** (en negreta i amb lletres més grans), pot tindre **avanttítol** (davant del títol) o **subtítol** (després del títol).
- **COS** de la notícia (conta els diferents fets com s'han produït).
- **IMATGE / SUPORT GRÀFIC** (fotografia o gràfic que complementa la informació).
- **AUTOR** (periodista de la notícia).

2 Indica les parts de la notícia que apareixen en l'exercici número 1.

RECORDA

Les notícies en un periòdic estan classificades segons la seua temàtica en diferents **seccions**. Aquestes seran diferents depenent de la temàtica del periòdic o revista.

Exemple: En un periòdic **general** pot aparèixer:

INTERNACIONAL	NACIONAL
PROVÍNCIA / COMARCA	SUCCESSOS
ECONOMIA	ESPORTS
ESPORTS	PASSATEMPS
SOCIETAT	

3 Indica a quina secció pertanyen aquestos titulars:

- A .....
- B .....
- C .....
- D .....
- E .....

A
ITÀLIA DEMANA MÉS AJUDES

B
HAN AGAFAT UN LLADRE QUAN ESTAVA FENT CUA

C
LA CONSELLERA HA ANUNCIAT NOVES MESURES

D
PIGAT GUANYÀ EL TROFEU BANCAIXA AL TRINQUET DE MONTCADA

E
CANAL 11 LÍDER D'AUDIÈNCIA

4 Imagina que formes part del periòdic o revista del teu institut. Escriu una notícia d'algun esdeveniment important. (una excursió, una visita, etc...).

→ ORTOGRAFIA

APÒSTROF I CONTRACCIÓ

RECORDA

L'**apòstrof** és un signe que indica la desaparició d'una vocal a l'hora de pronunciar-la. Aquest signe es col·loca als articles **el**, **la** i amb la preposició **de**, quan les paraules comencen per **vocal** o **h**. Exemple: *l'alumna, l'arbre, d'amic, l'home*.

No apostrofa l'article LA quan:

- va davant de i/ u àtones: la unió.
- amb el nom de les lletres: la erra.

Tampoc podem apostrofar si la paraula comença per una i consonàntica: el iogurt.

★ **Col·loca l'article el/la en les següents paraules:**

home	avió	llit	estació	illa	ordinador
urna	elefant	antena	genoll	hemeroteca	habitació
ametla	humitat	imatge	acció	història	infermer

★ **Col·loca l'article el / la, la preposició de o l'apòstrof (l' / d') als següents espais en blanc:**

El meu germà agafà ..... moto i anà per ..... carretera ..... Barcelona.

Demà serà ..... votació per a delegat i caldrà dipositar ..... vot a ..... urna.

Ahir aní a fer ..... exercici a ..... aula ..... informàtica i ..... idiomes.

El professor ..... anglés ha manat ..... activitat i ha posat ..... nota.

Des ..... ací fins allà han tallat ..... pont, dissenyat per ..... arquitecte.

★ **Apostrofa si es pot la preposició DE:**

a) Exercicis ..... ioga.

d) *Mousse* ..... iogurt.

b) Temporal ..... aigües.

e) Camp ..... herba.

c) Pluja ..... abril.

f) Productes ..... Holanda.

RECORDA

La **contracció** és la **unió** d'una preposició (a, de, per) més l'**article** el (singular) o els (plural). Així tenim les següents contraccions:

a + el: **al**

de + el: **del**

per + el: **pel**

a + els: **als**

de + els: **dels**

per + els: **pels**

Però també el diminutiu de casa: ca amb l'article el i els forma **cal** i **cals**.

TOPÒNIMS I GENTILICIS

Els **topònims** són les paraules que indiquen noms de lloc. Exemple: *Puçol*.

Els **gentilicis** són els adjectius que indiquen el lloc de procedència d'una persona o cosa. Ex.: *mallorquí*.

1 Indica si les següents paraules són topònims o gentilicis:

Madrid	castellonenca .....
alacantí	paterner .....
Menorca	Argentina .....
Xirivella	pegolí .....
França	alcoià .....

RECORDA

Els gentilicis es formen amb sufixos com aquests:

sufix	gentilici
-à, -ana	catal+à
-í, -ina	mallorqu+ina,
-enc, -enca	eiviss+enc
-ès, esa	xin+ès
-er, era	brasil+er
-eny, -enya	madril+enya

2 Escriu els gentilicis per a aquests topònims:

- França: .....
- Romania: .....
- València: .....
- Menorca: .....
- Rússia: .....
- Argentina: .....

3 Localitza en aquesta sopa de lletres 6 gentilicis:

A	N	G	L	E	S	F	L
J	I	B	H	U	E	S	E
Z	A	C	I	O	N	N	G
R	C	S	G	E	I	A	R
A	U	R	E	P	X	V	E
C	A	N	A	D	E	N	C
F	R	V	A	U	L	O	P

4 Agrupa els següents topònims segons que designen ciutats, comarques, rius o muntanyes de la Comunitat Valenciana:

L'Horta, el Túria, el Montgó, Oriola, Els Serrans, Vila-real, el Xúquer, Penyalosa

- Comarques .....
- Rius .....
- Muntanyes .....

RECORDA

La **poesia trobadoresca** apareix al segle XII a la Provença (França), la seua influència es trasllada fins el segle XVI. Aquestes poesies s'escrivien en llengua d'**oc** o **provençal** i reflectien la societat medieval, on el **senyor** era la **dama** i el **vassall** el **trobador**.

★ 1 Llig aquesta poesia:

El dia que us vaig veure, senyora, per primera vegada,
quan us plagué (abellí) ser vista per mi,
vaig allunyar tot mon cor de cap altre pensament
i restaren (estigueren) fermes en vós tots els meus desitjos;
perquè de tal manera em posàreu, senyora, l'anhel al cor
amb un dolç somriure i un simple esguard,
que em féreu oblidar de mi mateix
i de tot el que existeix.
I ja que us estime, senyora, tan lleialment,
Amor no em dóna poder per estimar-ne d'altra,
però me'n deixa festejar gentilment una altra,
i d'aquí que pense allunyar de mi tant dany.
Llavors, quan pense en vós, a qui va lligada la joia,
oblidge i abandone qualsevol altre amor:
romanc amb vós, a qui més vol el meu cor.

GUILLEM DE CABESTANY. *Dins Poesia dels segles XII i XIII*. Edicions 62 /Orbis

a) A qui va adreçat el poema?

.....

b) Com demostra el trobador que està al seu servei?

.....

c) Quina referència al món feudal hi apareix?

.....

.....

RECORDA

Els **trobadors** eren els poetes de les *classes altes* i, per tant, escrivien poesies a les dames que normalment estaven casades amb un senyor. Els gèneres més habituals eren la **cançó** de tema amorós i el **sirventés** de temàtica guerrera. Per altra banda els **joglars** eren els que cantaven les poesies *al poble* en places, acompanyats de música de vegades.

Llig aquest fragment de poema i contesta les preguntes:

I plau-me l'enamorada
de cos prim i delicat,
i que es tinga per pagada
de mi per enamorat,
i que em faça gran ullada,
per tenir-me el cos pagat,
ella que en serà preuada.
PERE MARCH (fragment) (segle XIV)

a) A qui va adreçat el poema?

.....

b) Quina qualitat valora el poeta en la dama?

.....

Què penses?

.....

c) Digues la rima d'aquest poema

.....

Imagina't que ets un trobador i que has d'escriure un poema a la teua amada. Completa els versos que et proposem:

.....	pensament
.....	enamorament
.....	sentiment
.....	content
.....	turment
.....	present.

→ SOCIOLINGÜÍSTICA

LLENGÜES ROMÀNIQUES

RECORDA

Les **llengües romàniques** són llengües que procedeixen del **llatí vulgar**. L'evolució fonètica natural de les llengües explica les importants diferències entre algunes llengües romàniques; a més, l'absència d'una norma literària i gramatical va donar lloc a una llengua vernacle no fixada. El **castellà** pertany al subgrup de llengües **occitanoromàniques**, mentre que el **castellà** pertany al subgrup de les llengües **ibero-romàniques**.

★ Ací tens un mapa de les llengües romàniques. Fes un llistat de les llengües romàniques que apareixen al mapa.

★ Ara t'ensenyem les llengües que es parlen a Espanya, col·loca-les al mapa al seu lloc adequat.

- **Castellà**, oficial a tot l'Estat.
- **Català**, cooficial a Catalunya, la Comunitat Valenciana i les Illes Balears.
- **Basc**, cooficial al País Basc i part de Navarra.
- **Gallec**, cooficial a Galícia.
- **Asturleonès**, reconeguda a Astúries i Castella i Lleó.
- **Aragonès**, reconeguda a l'Aragó.
- **Occità**, cooficial a Catalunya.

